

การพัฒนาารูปแบบการมีส่วนร่วมกระบวนการจตุภาคีในการป้องกันยาเสพติด
ของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี*

THE DEVELOPMENT OF A MODEL FOR PARTICIPATION IN A QUADRILATERAL
PROCESS IN DRUG PREVENTION OF THAI CHILDREN AND YOUTH
IN THE 21st CENTURY USING BUDDHIST METHODS

พระครูกิตติวรารท¹, จิราภรณ์ ผันสว่าง², อมรรัตน์ ผันสว่าง³,
พระครูปลัด สุริยะ ชวนปญโญ (ศรีสุระ)⁴

Phrakhrukittiwaratorn¹, Jiraporn Phansawang², Amornrat Phansawang³,
Phrakhrupalad Suriya Chavapanyo (Srisura)⁴

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด^{1,2,3,4}
Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus^{1,2,3,4}

Email : udomkiatthongpan@gamil.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมกระบวนการจตุภาคีในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมกระบวนการจตุภาคีในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี โดยมีกลุ่มเป้าหมายจำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหาร นักเรียน นิสิต นักศึกษา บุคลากร สถาบันการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ชุมชน และประชาชน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 310 คน กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จำนวน 20 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถามโดยใช้กระบวนการวิจัยตามเทคนิคเดลฟาย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมกระบวนการจตุภาคีในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการป้องกันด้านหลักพุทธวิธีไตรสิกขา ศีล สมาธิ ปัญญา ด้านการปราบปราม ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ตามลำดับ 2) ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมกระบวนการจตุภาคีในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 รูป/คน พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 4 ด้าน 52 ข้อ ประกอบด้วย 1) ด้านการป้องกัน จำนวน 16 ข้อ 2) ด้านการปราบปราม จำนวน 16 ข้อ และ 3) ด้านด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดจำนวน 9 ข้อ และ 4) ด้าน

การบูรณาการหลักพุทธวิธีหลักไตรสิกขา ศีล สมาธิ ปัญญา จำนวน 11 ข้อ ซึ่งข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยได้นำมาจัดหมวดหมู่ เพื่อกำหนดเป็นการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมกระบวนการจตุภาคีในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21

คำสำคัญ : กระบวนการจตุภาคี; เด็กและเยาวชนไทย; หลักพุทธวิธี; ศตวรรษที่ 21

ABSTRACT

The objectives of the research were 1) To develop a model of participation in the bilateral process of drug prevention of Thai children and youth in the 21st century using Buddhist methods. 2) To examine of a model of participation in the bilateral process in drug prevention of Thai children and youth in the 21st century using Buddhist methods. This research is the mixed methods research. There are 3 target groups, namely group 1: administrators, students, academic staff, educational institutions personnel, government officers and private agencies, communities and people in the central northeastern region, totally 310 in number, group 2, experts with experience in preventing and solving drug problems, totally 20 in number. The research instrument for collecting the data was the questionnaire, with its reliability value at 0.90 and quality-verified interview by Delphi techniques. The data collected were analyzed by the computer program, and the statistical devices composed of Frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The research results were as follows: 1) The development of the model of participation in the bilateral process of drug prevention of Thai children and youth in the 21st century using Buddhist methods was found, in both overall and individual aspects, to stand at a 'MUCH' level. The leading aspect was found prevention, followed by Integration of Buddhist methods, trisikkha principles, five precepts, concentration, and wisdom, Suppression, and Treatment and rehabilitation of drug addicts, respectively. 2) The results of the conformity examination of the development of a model of participation in the bilateral process in drug prevention of Thai children and youth in the 21st century using Buddhist methods by 20 experts found that there were consistency with the empirical data in 4 aspects, 52 items, consisting of 1) Prevention, 16 items, 2) Suppression, 16 items, 3) Treatment and rehabilitation of drug addicts, 9 items and 4) Integration of Buddhist methods, trisikkha principles, five precepts, concentration, and wisdom, 11 items in which the data obtained by the researcher has been categorized to designate the development of a model of participation in the bilateral process in drug prevention of Thai children and youth in the 21st century.

Keywords : The bilateral process; Thai children and youth; The 21st Century; Buddhist methods

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

การแก้ปัญหาหายาเสพติดในวิกฤตโควิด-19 ยังเป็นความท้าทายของภาครัฐ แม้การนำเข้าและกระจายยาเสพติดจะทำได้ยากขึ้น แต่การบำบัดรักษาก็มีอุปสรรค ผู้ป่วยมีความเสี่ยงหลุดออกจากระบบการรักษา และมีผู้เสพยาใหม่เพิ่มขึ้น ทุกพื้นที่ของประเทศไทยเพื่อให้ปัญหาหายาเสพติดหมดไปจากประเทศไทย ทั้งนี้ ได้มีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการยึดทรัพย์สินเครือข่ายยาเสพติด ตามคำสั่ง คอ.ปส. ที่ 5/2563 เพื่อให้มีการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันแก้ไขปัญหาหายาเสพติดในทุกมิติ โดยมุ่งเน้นทำลายเครือข่ายและการติดตามยึดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดและผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสรุปผลการปฏิบัติการสืบสวน สอบสวนขยายผล ยึดทรัพย์สินเครือข่ายยาเสพติดในห้วงเดือนกรกฎาคม 2563 ตามคำสั่ง คอ.ปส.ที่ 7/2563 สามารถทำลายเครือข่ายยาเสพติด ได้ทั้งสิ้น 56 เครือข่าย หมายจับ 58 หมาย หมายค้น 67 หมายจับกุมผู้ต้องหาได้ 191 คน และยึดทรัพย์สินได้ทั้งสิ้น 690 รายการ มูลค่า 454,528,494 บาท (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม, 2563)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นพื้นที่นำร่องลงมาจากภาคเหนือ เนื่องด้วยสภาพภูมิประเทศที่มีเกาะดอนตามลำน้ำโขงในการพักคอยยาเสพติด ทำข้าม จุดผ่านแดน จุดผ่อนปรน จุดจอดเรือ ที่เอื้ออำนวยต่อการลักลอบนำเข้ายาเสพติด สถานการณ์การลักลอบนำเข้ายาเสพติดทางด้านนี้พบว่าทั้งความถี่และปริมาณการลักลอบนำเข้าต่อครั้งเพิ่มขึ้น กลุ่มการค้าสำคัญคือ กลุ่มนักค้าชาวลาว ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการลักลอบนำเข้าในแต่ละครั้งและมีความเชื่อมโยงลักษณะเครือข่ายกับนักค้าในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือกลุ่มลำเลียงมีทั้งกลุ่มในพื้นที่ชายแดนและพื้นที่ชั้นในของภาคพื้นที่ย่านบ้าน โอสถิศามี และกัญชาจะเป็นพื้นที่เดียวกันมีพื้นที่นำเข้าไปที่สำคัญคือ จังหวัดหนองคาย จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดยโสธร และจังหวัดอุบลราชธานี ในห้วงระยะหลังจากการสกัดกั้นที่เข้มงวดมากขึ้นทางด้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือทำให้กลุ่มขบวนการปรับเปลี่ยนจุดลำเลียงยาเสพติดเข้าไทยมาทางด้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากขึ้นโดยพบว่าพื้นที่ด้านจังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี พบการลักลอบนำเข้ามาเพิ่มขึ้นทั้งความถี่และปริมาณยาเสพติด (สำนักปราบปรามยาเสพติด, 2562)

เนื่องจากปัจจุบันปัญหาสังคมไทยได้ทวีความรุนแรงและมีความหลากหลายมากขึ้น ดังข่าวที่ปรากฏตามสื่อมวลชนจำนวนไม่น้อย สะท้อนให้เห็นถึงความเสื่อมถอยทางด้านศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม ของเยาวชนอย่างน่าตกใจ เนื่องจากเด็กไทยต้องเผชิญอยู่กับปัญหาความอ่อนแอของครอบครัว เช่น ข่าวที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหายาเสพติด การใช้ความรุนแรง ทะเลาะวิวาทกันถึงขั้นเสียชีวิต ปัญหาเด็กและเยาวชนประพฤติตนไม่เหมาะสมในเวลาเรียน ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียน ปัญหาการเที่ยวกลางคืน การดื่มสุรา สูบบุหรี่ การถูกทำร้ายทางเพศ การถูกล่อลวงไปในทางที่ผิด การใช้ชีวิตอย่างฟุ่มเฟือยไร้แก่นสารจนอาจนำไปสู่การประกอบคดีอาชญากรรม เป็นต้น สาเหตุปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งมาจากสภาพแวดล้อมและความเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารที่ไร้พรมแดนในแนวทางโลกาภิวัตน์จากสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นดังกล่าว พบว่า รากเหง้าแห่งปัญหาที่แท้จริง คือ การที่เด็ก นักเรียน และเยาวชน ได้รับการล่อลวงล่อลวงทางจิตใจไม่เพียงพอและในบางกรณีถูกละเลยจากครอบครัว สถานศึกษา และหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่ปลูกฝังในเรื่องศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม

จนทำให้ขาดความสำนึกต่อหน้าที่ ขาดความรู้สึกรับผิดชอบชีวิต ขาดการใช้สติพิจารณาอย่างคิด และแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมภายนอกที่ไม่เหมาะสมโน้มน้าวอย่างต่อเนื่องด้วยรูปแบบที่มีการพัฒนาอย่างหลากหลายทำให้ยากต่อการควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาเด็กนักเรียน และเยาวชน ให้สัมฤทธิ์ได้ ต้องมีส่วนร่วมกระบวนการจตุภาคีที่เข้มแข็งเพียงพอที่จะสร้างเกราะป้องกันจิตใจของเยาวชนไม่ให้กระทำความผิดคิดร้ายและมีจิตใจที่มุ่งกระทำความดีได้ ในสภาพความเป็นจริงย่อมมีเยาวชนคนรุ่นใหม่ผ่านเข้าสู่ระบบการศึกษา และกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง นำเอาหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาซึ่งประกอบด้วยไตรสิกขา เป็นต้น เข้ามาใช้ในระบบการจัดการศึกษา และกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนท้องถิ่น เพื่อจำทำให้เด็ก นักเรียน และเยาวชนมีปัญญาอย่างคิดจนมีจิตใจที่ใฝ่ดี มีศีล มีพลังใจที่เข้มแข็ง และมีสมานสามารถเป็นภูมิคุ้มกันต้านทานจากสาเหตุปัจจัยในทางเสื่อมที่จะเข้ามาทำลายคุณภาพชีวิตที่ติงาม จึงทำให้พ้นจากปัญหาดังกล่าวได้ในทางหนึ่ง สภาพสังคมในปัจจุบัน มีความเจริญก้าวหน้าทั้งด้านวัตถุ และเทคโนโลยีเป็นยุคของการสื่อสารที่ไร้พรมแดน ทำให้กระแสโลกาภิวัตน์ไหลเข้าสู่ประเทศไทยอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน เด็กรุ่นใหม่หลงใหลในวัฒนธรรมต่างชาติ ทำให้วิถีในการดำเนินชีวิตในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไป เด็ก นักเรียน และเยาวชน มีความหลากหลายแตกต่างกันทั้งด้านพฤติกรรมอารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพราะมาจากสภาพแวดล้อมและสังคมที่แตกต่างกันได้ บูรณาการโดยนำหลักไตรสิกขา คือ “ศีล สมาน ปัญญา” มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนท้องถิ่น เน้น “ความรักความเมตตา” และ “ศีลธรรม และคุณธรรม” โดยบูรณาการมีส่วนร่วมกระบวนการจตุภาคีในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี (ศักดิ์ดา มังคะรัตน์, 2563)

จากเหตุผลดังกล่าวมาในข้างต้นผู้วิจัยในฐานะเป็นพระสงฆ์พระวิทยากรและเป็นอาจารย์สอนในมหาวิทยาลัยสงฆ์จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาใช้ในการมีส่วนร่วมกระบวนการจตุภาคีในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธีตามหลักไตรสิกขา เพื่อพัฒนาเด็ก นักเรียน และเยาวชน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีพฤติกรรม จิตใจ และสติปัญญาดี ให้เป็นคนเก่ง ดี มีสุข เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และเป็นพลเมืองที่ดีของชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมกระบวนการจตุภาคีในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี

2.2 เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมกระบวนการจตุภาคีในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมกระบวนการจตุภาคีในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธีตามไตรสิกขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง และเป็นประโยชน์ในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในกลุ่มเด็กและเยาวชนได้

3.2 ได้นำการพัฒนาารูปแบบการมีส่วนร่วมกระบวนการจตุภาคีในการป้องกันยาเสพติดขอเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธีตามไตรสิกขา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยแบบผสม (Mixed Method research) ระหว่าง 1) การวิจัยเชิงปริมาณ และ 2) การวิจัยพหุกรณีศึกษา โดยมีรายละเอียดในการดำเนินงานดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ผู้บริหาร บุคลากรสถาบันการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ชุมชน และประชาชนทั่วไป ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดมหาสารคาม) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร นักเรียน นิสิต นักศึกษา บุคลากรสถาบันการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ชุมชน แลประชาชนทั่วไปในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง (จังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดมหาสารคาม) โดยใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง รวมทั้งสิ้นจำนวน 310 คน และทดลองตรวจสอบความสอดคล้องใช้เครื่อง จากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร บุคลากรสถาบันการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ชุมชน แลประชาชนทั่วไปจังหวัดร้อยเอ็ด 20 คนโดยการใช้เทคนิคเดลฟาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบ จำแนกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามระดับสภาพการดำเนินการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมกระบวนการจตุภาคีในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธีเป็นแบบมาตราประเมินค่า 5 ระดับ และตอนที่ 3 ความต้องการในการดำเนินการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมกระบวนการจตุภาคีในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี แบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ Cronbach (1970) เท่ากับ .972 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้ 1) ขออนุญาตความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจาก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เพื่อขออนุญาต และขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ 2) ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือและความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามส่งถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและส่งทางไปรษณีย์โดยขอความอนุเคราะห์ให้ตอบกลับภายใน 3 สัปดาห์การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการประมวลผลข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิจัยพหุกรณีศึกษา (Multi-cases study) วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ประชากรกลุ่มเป้าหมายเชิงคุณภาพ คือ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 20 คน โดยเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเกณฑ์ในการเลือกผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ได้แก่ พระวิทยากร และวิทยากรที่มีประสบการณ์ฝึกอบรม จำนวน 5 รูป/คน กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ผู้บริหาร บุคลากรสถาบันการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ชุมชน และประชาชนทั่วไป จำนวน 10 คน กลุ่มที่ 3 ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนารูปแบบ จำนวน 5 รูป/คน โดยการใช้เทคนิคเดลฟาย โดยการใช้เทคนิคเดลฟาย เลือกแบบเจาะจง ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นผู้มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวข้องกับการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดมากกว่า 10 ปีขึ้นไป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม

ปลายเปิด และแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า โดยใช้กระบวนการวิจัยตามเทคนิคเดลฟาย การวิเคราะห์ข้อมูล 1) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามปลายเปิดในรอบที่ 1 ของผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์โดยนำความคิดเห็นมาจำแนกและจัดกลุ่ม รวบรวมเนื้อหาที่ใกล้เคียงกันมาไว้ในข้อเดียวกันเพื่อสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 2) ผู้วิจัยนำคำตอบจากการตอบแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิในรอบที่ 2 และรอบที่ 3 มาหาค่าค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อสรุปเป็นระดับของการพยากรณ์แต่ละข้อเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้องของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ ถ้าค่าสถิติของแบบสอบถามในแต่ละข้ออยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด ถือว่าสอดคล้องกัน ถ้าค่าสถิติค่าใดค่าหนึ่งอยู่นอกเกณฑ์ที่กำหนดหรือนอกเกณฑ์ทั้งสองค่า จะถือว่าไม่สอดคล้องกันและนำมาเสนอเป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งนี้ผู้วิจัยคัดเลือกข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับแรก ในแต่ละตัวแปรมาอภิปรายผลการวิจัยโดยเลือกใช้สถิติในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับระดับความเหมาะสมระดับความเหมาะสมการพัฒนาารูปแบบการมีส่วนร่วมกระบวนการจตุภาคีในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี ตามความเห็นของผู้บริหาร นักเรียน นิสิต นักศึกษา บุคลากรสถาบันการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ชุมชน และประชาชน ในการมีส่วนร่วมพบว่า ด้านการป้องกัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 3.54 ประเด็นที่ 2 รองลงมาคือ ด้านหลักพุทธวิธีไตรสิกขา ศีล สมาธิ ปัญญา ค่าเฉลี่ย 3.41 รองลงมาคือ ด้านการปราบปราม ค่าเฉลี่ย 3.29 รองลงมาคือ ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ค่าเฉลี่ย 3.18

5.2 ผลสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับปฏิบัติการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมกระบวนการจตุภาคีในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมกระบวนการจตุภาคีในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี

1. ด้านการป้องกัน	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ
การพัฒนาารูปแบบการมีส่วนร่วมกระบวนการจตุภาคีในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี ตามหลักไตรสิกขา ศีล สมาธิ ปัญญา	<ol style="list-style-type: none"> 1. การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับโทษและพิษของยาเสพติดและการใช้ยาต่างๆ 2. การเลือกคบเพื่อนที่ดีเพื่อเป็นการช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้ทำที่ดีมีประโยชน์ 3. การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ทำตัวให้มีคุณค่าต่อตนเองครอบครัวและสังคม 4. การมีสติในการแก้ไขปัญหาด้วยเหตุผลไม่ใช่อารมณ์ในการตัดสินใจ 5. การรู้จักหน้าที่ตัวเองการมีเป้าหมายในชีวิตที่ชัดเจนการฝึกความอดทนต่อสิ่งยั่วยู่ต่างๆ

	<p>6. การฝึกใจให้เข้มแข็งโดยการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต</p> <p>7. ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญต่อจิตใจของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21</p> <p>8. ควรจัดให้มีกิจกรรม ด้านแนะนำ ที่จัดโดยครอบครัวเรื่องพฤติกรรมควรแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตให้ห่างไกลจากยาเสพติด</p> <p>9. ควรจัดกิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมปฏิบัติด้วยความสมัครใจ และเต็มใจ</p> <p>10. ควรจัดรูปแบบ การจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับชีวิตของเด็กและเยาวชนวัยรุ่นให้รู้เท่าทันยาเสพติด</p> <p>11. ควรมีการอบรมเด็กและเยาวชนทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา เพื่อเป็นการป้องปรามและสร้างความตระหนักและจิตสำนึกที่ดี</p> <p>12. ควรมีการสอดแทรกในวิชาสังคมศึกษาทุกระดับชั้นเพื่อสร้างองค์ความรู้และติดปัญญาให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้และทราบเกี่ยวกับภัยของยาเสพติดว่ามีความร้ายแรงและเป็นปัญหาของสังคมและประเทศอย่างไรบ้าง</p> <p>13. ปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนในชุมชนส่วนมากเกิดจากการว่างงานสภาพแวดล้อมที่ทำให้เด็กและเยาวชนหลงผิดคิดเสพยาเสพติดทางที่จะสามารถป้องกันได้คือ ประสานความร่วมมือกับผู้นำชุมชนช่วยสอดส่องพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนจัดกิจกรรม หรือส่งเสริมอาชีพเพื่อไม่ให้เกิดความว่างงานของเยาวชน จัดกิจกรรมปลูกฝังจิตวิญญาณปลูกฝัง</p>
	<p>จิตใจให้มีศีลธรรมให้เกิดความละอายเกรงกลัวต่อบาปมากขึ้นอาจเป็นแนวทางที่จะสามารถป้องกันยาเสพติดต่อเด็กและเยาวชนได้บ้าง</p> <p>14. จัดการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด โรงเรียนหรือชุมชน ควรสอดส่องเยาวชนให้ห่างไกลยาเสพติด ให้ความรู้ด้านผลเสียยาเสพติด</p> <p>15. เจ้าคณะผู้ปกครอง ระดับตำบลจะมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการป้องกันยาเสพติด และชาวบ้านอยู่บ่อยครั้ง ส่งเสริมอาชีพและให้โอกาสอาชีพและทางการศึกษาเด็กและเยาวชน เทศสอนหลักธรรมปลูกจิตสำนึก แต่เยาวชนในโอกาสต่างๆ</p> <p>16. พระพุทธศาสนาจังหวัดในด้านการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนจะเป็นลักษณะของการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆเช่น โครงการหนึ่งใจให้ธรรมะ โครงการครอบครัวอบอุ่น ซึ่งเป้าหมายได้แก่เด็กและเยาวชนตามสถานศึกษาต่างๆในเขตจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นการนำธรรมะเข้าสู่จิตใจเยาวชนฝึกการรักษาศีล เจริญสมาธิ ให้กับเยาวชนสอนให้เห็นโทษของยาเสพติดและปัญหาที่จะตามมาเป็นการปิดกั้นไม่ให้เด็กไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีกทางหนึ่งอีกทั้งยังสอนให้เด็กทำความดีละเว้นความชั่ว โดยพระวิทยากรจากวัดต่างๆ</p>

2. ด้านการปราบปราม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านการปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทยเราผู้ที่มีความรับผิดชอบควรจะทำอย่างไรให้ติดตามอย่างใกล้ชิด และตั้งใจจริง 2. ทุกคนควรให้ความร่วมมือและคอยสอดส่อง เรื่องนี้เพราะการกระทำเป็นกระบวนการ หากเราช่วยกัน และแจ้งข่าวเท่ากับเราได้ช่วยสังคมให้ห่างไกลจากยาเสพติด 3. ดูแลคนใกล้ชิด คอยสังเกต และเฝ้าระวัง เป็นอย่างดี อย่าให้มีสิ่งเสพติดเข้ามาสู่คนใกล้ตัวเราทุกกรณี 4. หากมีผู้ที่เรารู้จักหรือใกล้ชิดเสพติด ก็ควรให้ขวัญกำลังใจ และหาวิธีการช่วยบำบัด รักษาให้หายให้โอกาส 5. สร้างความตระหนักให้รู้ถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติดทุกประเภท 6. การใช้สติในการดำเนินชีวิตในสังคม เช่น การเลือกคบเพื่อนดี การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม 7. รู้จักใช้วิจารณญาณในการแก้ปัญหา ด้วยเหตุผล ถ้าไม่สามารถแก้ไขเองได้ก็ควรปรึกษาพ่อแม่หรือผู้ที่ไว้ใจได้ 8. พยายามหลีกเลี่ยงจากผู้ที่เสพติด ต้องฝึกจิตใจตนเองให้เข้มแข็งไม่ผล่อใจให้กับสิ่งชั่วร้าย 9. สถาบันครอบครัว จะต้องให้ความอบอุ่น เป็นบ้านล่อมรัก พุ่มพักลูกให้อยู่ดีมีความสุข 10. เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ช่วยดูแล ขอความร่วมมือจากคนในชุมชนให้ช่วยเป็นหูเป็นตา แจ้งเบาะแสเพื่อดำเนินการปราบปรามต่อไป หากพบคนในชุมชนเบื้องต้นใช้จิตวิทยานำหลักคุณธรรมพูดคุยไกลเกลี่ย หาตัวกลางก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการทางกฎหมาย ช่วยกันสังเกตพฤติกรรมบุคคลแปลกหน้าที่เข้ามาในชุมชน ประสานเจ้าหน้าที่เข้าตรวจสอบจุดที่อาจจะเป็นที่ชุมนุมมั่วสุม 11. ควรให้เจ้าหน้าที่ทางการเมืองโดยเฉพาะผู้มีอำนาจทางด้านการปกครองและผู้มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายได้ดำเนินการอย่างจริงจัง แต่ให้ความเป็นธรรมกับเด็กและเยาวชนโดยใช้หลักธรรมไตรสิกขา 12. เน้นการป้องปรามหรือป้องกันมากกว่าการปราบปรามเพราะเด็กและเยาวชนบางครั้งอาจทำลงไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ผู้ใหญ่หรือเจ้าหน้าที่บ้านเมืองต้องให้ความเป็นธรรมยุติธรรมตามหลักไตรสิกขา 13. การปราบปรามยาเสพติดในปัจจุบันของประเทศไทยมีบทลงโทษคือประหารชีวิตแต่ในข้อเท็จจริงแล้วประเทศไทยไม่มีการลงโทษประหารชีวิตแล้ว การลงโทษมีนโยบายในการคัดแยกผู้เสพผู้ขายจะการแยกตามนโยบายดังกล่าวส่งผลที่ไม่จบสิ้นต่อไปคือการบำบัดผู้ติดยาเสพติดและการลงโทษผู้ขายยาเสพติดตามบทลงโทษต่อไป
--------------------	---

	<p>14. ตำรวจ บ้าน โรงเรียน ชุมชน ต้องมาดูแลเด็กและเยาวชนให้ห่างยาเสพติด กิจกรรมในวัดพึงธรรมนั้งสมาธิพึงธรรมรักษายาเสพติด</p> <p>15. การป้องกันภัยยาเสพติดเริ่มจากครอบครัวชุมชนโรงเรียนและให้เยาวชนได้ทราบถึงภัยและโทษของยาเสพติดและรณรงค์ให้มีส่วนร่วมในการแจ้งเบาะแสของยาเสพติดให้กับทางราชการ</p> <p>16. สมาชิกในชุมชนเมื่อพบเห็นเยาวชนหรือบุคคลต้องสงสัยก็จะมีการแจ้งผู้นำชุมชนให้ช่วยสอดส่องดูแลความเรียบร้อยของหมู่บ้านหากมีโครงการที่ช่วยส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งในชุมชนก็พร้อมที่จะให้ความร่วมมือเต็มที่เต็มกำลัง</p>
<p>3. ด้านการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด</p> <p>พัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมกระบวนการจิตภาคีในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธีตามหลักไตรสิกขา ศีล สมาธิ ปัญญา</p>	<p>1. วัดยินดีและยินยอมเปิดโอกาสให้ลูกหลานเด็กเยาวชนที่ว่างงานไม่มีโอกาสทางอาชีพทางสังคมและทางการศึกษา สนับสนุนส่งเสริมให้เข้ามาอบรมเข้ามาบวช ไม่ว่าจะเพียงแค่บวชชีพรามณ์บวชพระทางวัดยินดีสนับสนุนเพื่อให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นได้รับโอกาสและเป็นที่ยอมรับของสังคมมากขึ้น การบวชถือเป็นวิธีการหนึ่งที่จะสามารถคืนคนดีสู่สังคมได้เป็นอย่างดี นอกจากการบวชแล้วจะเป็นการจัดโครงการค่ายอบรมปฏิบัติธรรมเป็นเวลา 3 วัน 5 วัน 1 สัปดาห์ เพื่อให้เขาเหล่านั้นได้เกิดสำนึกและกลับตัวกลับใจเป็นคนดีของสังคมต่อไปได้</p> <p>2. ถ้าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับมอบหมาย ควรสอดส่องดูแลการดำเนินชีวิตของคนในชุมชน เกี่ยวกับผู้ค้า ผู้เสพถ้าหากพบก็ควรหาวิธีการพูดคุยหาแนวทางนำมาบำบัด</p> <p>3. ติดต่อสถานบำบัดเพื่อนำผู้ติดยาเข้ารับการบำบัดรักษาโดยโอกาสนำสู่สังคม เพื่อให้เกิดการยอมรับและให้เห็นความสำคัญ</p> <p>4. เพื่อบำบัดหาย ควรให้ความรู้และอาชีพที่มั่นคงเพื่อดำเนินชีวิตที่ดีต่อไป</p> <p>5. แนะนำวิธีป้องกันและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ด้วยการออกกำลังกายประจำสม่ำเสมอ นอนหลับให้เพียงพอ หางานอดิเรกทำหรือทำกิจกรรมสร้างสรรค์ งดอบายมุขทุกอย่าง</p> <p>6. เมื่อเด็กหรือเยาวชนหลงผิดติดยาเสพติดไปแล้วควรดูแลเขาให้เป็นอย่างดีให้ถือ ผู้ติดยาเสพติดคือรู้หลงผิดไม่ใช่เจตนา ต้องบำบัดรักษาฟื้นฟูเป็นอย่างดีเสมือนการรักษาผู้ป่วยทั่ว ๆ ไปอย่างไรให้ผู้ติดยาเสพติดมีความรู้สึกว่าเป็นบุคคลกลุ่มพิเศษ</p> <p>7. เมื่อบำบัด รักษาฟื้นฟูสมรรถภาพเป็นปกติแล้วก็ให้กลับไปสู่สังคมเป็นปกติอย่าให้สังคมมองว่าเป็นบุคคลขี้ยาหรือบุคคลติดสารเสพติดและที่สำคัญอย่าให้กลับไปติดอีก</p> <p>8. การให้โอกาสแก่คนที่เคยหลงผิดในการเสพยาโดยไม่ตั้งใจและโดยตั้งใจให้เขาได้กลับมาเป็นคนดีของสังคมต่อไป</p> <p>9. สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดเป็นอีกองค์กรหนึ่งที่สนองงานคณะสงฆ์ซึ่งคณะสงฆ์ก็ได้ทำหน้าที่นำธรรมะไปเผยแผ่ให้ประชาชนให้เป็นคนดีมี</p>

	<p>ศีลธรรมโดยการนำธรรมะไปสั่งสอนและจัดโครงการดีๆ ในการสั่งสอนเด็ก และเยาวชนเช่นโครงการหนึ่งใจให้ธรรมะหรือโครงการครอบครัวอบอุ่นซึ่งบุคลากรสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดมีบทบาทในการจัดกิจกรรมโดยบูรณาการร่วมกับคณะสงฆ์ในจังหวัดสำนักงานคุมประพฤติได้มาขอความอนุเคราะห์เจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดในการเป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้แก่เยาวชนตลอดมาเพื่อให้เยาวชนได้ตระหนักถึงโทษของยาเสพติดและสร้างจิตสำนึกให้ทำความดีละเว้นความชั่ว</p>
<p>4. ด้านหลักพุทธวิธี ไตรสิกขา ศีล สมาธิ ปัญญา การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมกระบวนการจิตภาวศาสตร์ในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธีตามหลักไตรสิกขา ศีล สมาธิ ปัญญา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ควรให้การสนับสนุนบุคลากรและระบบเพื่อส่งเสริมการให้หลักไตรสิกขาในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทย 2. ควรส่งเสริมการเรียนรู้คุณและโทษ โดยมีการเรียนการสอนตามพิธีไตรสิกขาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่เด็กและเยาวชน 3. ใช้หลักธรรมคำสอนและกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางปฏิบัติดำเนินชีวิตด้วยสติ ปัญญา ไม่ใช่อารมณ์ในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น 4. จัดการอบรมเกี่ยวกับการรักษาศีล ซึ่งเป็นเครื่องข่มจิต ข่มตัวเองไม่ทำตามกิเลส 5. ทำสมาธิ เพื่อเป็นเครื่องข่มกิเลส ไม่ให้มาเบียดเบียนจิตใจ 6. จะทำให้เกิดปัญญา ซึ่งเป็นเครื่องขุดรากถอนโคนกิเลสเพราะเวลาเราถือศีล สมาธิจะเกิดง่าย ถ้าเสียศีลสมาธิจะเกิดยาก ถ้าสมาธิไม่เกิด กิเลสก็จะเกิด โลภะก็จะเกิด สมาธิไม่เกิด ควรประพฤติผิดในตามโลภะ ก็เกิดแล้วสติ สมาธิอะไรก็จะเสื่อม ดังนั้น ควรคิดจิตของเด็กและเยาวชน ให้รับรู้สิ่งเหล่านี้ 7. ควรฝึกให้เด็กและเยาวชนต้องศึกษา 3 ประการ คือ 1) ศีลสิกขา เป็นการอบรมกาย วาจา 2) จิตตสิกขา เป็นการฝึกอบรมภายในจิตใจ 3) ปัญญาสิกขา เป็นการพัฒนาปัญญาให้รู้แจ้งเห็นจริงในสัจธรรม 8. ควรจัดกิจกรรมกระบวนการคิดโดยให้พิจารณาเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนผู้ตามหลักไตรสิกขา ศีล สมาธิ ปัญญา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เท่าทัน และความสามารถให้เด็กและเยาวชนรู้เท่าถึงโทษของยาเสพติด 9. การนำหลักไตรสิกขามาใช้ในการปรับกายและใจให้พร้อมเป็นการปลูกฝังพฤติกรรมด้านสังคม เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน ด้วยการสร้างบรรยากาศความรักความอบอุ่นให้เกิดขึ้นภายในครอบครัวและชุมชนด้วยการทำกิจกรรมร่วมกันจะช่วยหล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนมีเกาะป้องกันมีพัฒนาการที่ดีมีบุคลิกภาพที่สมบูรณ์และเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดีเป็นที่รักของทุกคน ต้องช่วยกันดูแลพัฒนาการนำหลักธรรมมาเป็นแก่นในการดำเนินชีวิต 10. หลักไตรสิกขาสามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้จริงเมื่อนำหลักธรรมมาประพฤติ ปฏิบัติ จะทำให้เรามีความรู้มีสติสัมปชัญญะรู้ว่าอะไรควร อะไรไม่ควร อะไรเป็นประโยชน์และอะไรไม่ใช่ประโยชน์ทำให้เกิดความ

	<p>ห่วงใยในปัญหาของคนในสังคมมีสำนึกร่วมกัน สังคมเกิดพลังความสามัคคี สร้างกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมร่วมกับมีความเชื่อมั่นในพลังของชุมชน ฟื้นฟูประเพณีวัฒนธรรมและความสุขสงบของสังคมทั้งนี้ การมีแนวทางแก้ไขปัญหาหาเสพติดกระบวนการค้นหาปัญหาการคืนข้อมูลแก่ชุมชน การวางแผนดำเนินงานกระบวนการดำเนินงานการประสานและการติดตามผลจะทำให้เด็กเยาวชนและสังคมสงบสุข ดังนั้นการใช้หลักธรรมในการปราบปรามจึงเป็นการตัดวงจรด้านผู้เสพและผู้ติดยาเสพติดได้จริง</p> <p>11. การใช้หลักไตรสิกขาในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสามารถทำให้เกิดการพัฒนาในตัวบุคคลอย่างเป็นองค์รวมได้แก่ พฤติกรรม จิตและปัญญา ซึ่งเป็นความตระหนักรู้ความจริง รู้จักไปตรองว่าสิ่งใดดี สิ่งใดชั่ว สามารถมองเห็นผลกระทบอันเกิดจากการใช้ยาเสพติดได้จึงควรทำหลักไตรสิกขามาพัฒนาผู้บำบัดยาเสพติด</p>
--	---

5.3 ผลสำรวจความคิดเห็นเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องในเรื่องรูปแบบการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมกระบวนการจตุภาคีในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธีตามหลักไตรสิกขา ศิล สมาธิ ปัญญา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าทุกประเด็นมีความเหมาะสมทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน จะเห็นว่า ด้านการป้องกันมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ย 3.54 รองลงมาคือ ด้านหลักพุทธวิธี ไตรสิกขา ศิล สมาธิ ปัญญาที่ระดับค่าเฉลี่ย 3.41 รองลงมาคือด้านการปราบปรามค่าเฉลี่ย 3.29 และด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดค่าเฉลี่ย 3.18 ตามลำดับ

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมกระบวนการจตุภาคีในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี พบประเด็นที่น่าสนใจและสามารถนำมาอภิปรายผลเพิ่มเติมได้ดังนี้

6.1.1 ด้านการป้องกัน พบว่า การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมกระบวนการจตุภาคีในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับระดับความเหมาะสมด้านการป้องกันการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมกระบวนการจตุภาคีในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธีตามความเห็นของผู้บริหาร บุคลากร สถาบันการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ชุมชน และประชาชน ในการมีส่วนร่วม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า การมีส่วนร่วม ในการเสนอปัญหาและแนวทางป้องกันยาเสพติด การมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการป้องกันยาเสพติด การมีส่วนร่วมในการร่วมรณรงค์ประชาสัมพันธ์กระตุ้นให้เกิดกระแสต่อต้านยาเสพติด การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเวทีชาวบ้านในเรื่องการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมสนับสนุนการกีฬาในหมู่บ้านเพื่อไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติด และการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพเยาวชนเพื่อป้องกันยาเสพติด เพื่อผู้รับบริการจะได้เลือกทักษะต่างๆ ได้ตามความต้องการ สอดคล้องกับ สำนักงานป้องกันและ

ปราบปรามยาเสพติด (2544) และกระทรวงมหาดไทย (2559) ที่เสริมสร้างความเข้มแข็งของบุคคล ครอบครัว และชุมชน และผสมผสานการรักษาบำบัด หรือการปราบปรามตามสภาพปัญหาของพื้นที่ และกลุ่มคนด้วยกิจกรรมต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดา มังคะรัตน์ (2563) ได้ศึกษา แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการป้องกัน อยู่ในระดับมาก

6.1.2 ด้านการปราบปราม พบว่า การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมกระบวนการจตุภาคี ในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง ในด้านการปราบปราม คณะกรรมการหมู่บ้าน มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการบังคับใช้ มาตรการสังคมกับผู้ชาย-ผู้เสพ ออกสุมตรวจปัสสาวะหาสารเสพติด ปราบปรามแหล่งค้าในชุมชน ส่งเสริมอาชีพให้แก่กลุ่มผู้เลิกค้า และเลิกเสพ รวมถึงให้คำปรึกษาหารือกับเจ้าหน้าที่ (ตำรวจ ฝ่าย ปกครอง) ในการปราบปรามยาเสพติด แจ้งข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่นในหมู่บ้านให้ เจ้าหน้าที่ และติดตามสืบสวน หาข่าวเกี่ยวกับคนแปลกหน้าที่เข้ามาในหมู่บ้านซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับยา เสพติด โดยคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นองค์กรหลักที่รับผิดชอบในการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนา หมู่บ้าน และบริหารกิจกรรมที่ดำเนินงานในหมู่บ้านร่วมกับองค์กรอื่นทุกภาคส่วน ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด ที่กล่าวว่า การปลูกพลัง แผ่นดินและการป้องกัน โดยกระตุ้น และปลูกจิตสำนึกของปวงชนในชาติ ให้มีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติดที่จะมีต่อประเทศชาติและบังเกิดความมุ่งมั่นที่จะร่วมกัน ป้องกันและแก้ไขปัญหายา โดยตระหนักว่าการที่จะเอาชนะยาเสพติดได้ มิใช่หน้าที่ของบุคคลใดบุคคล หนึ่งหรือองค์กรใดองค์กรหนึ่ง แต่ต้องค้ำพยจะร่วมกัน ผนึกเป็นพลังของแผ่นดิน เข้าต่อสู้และเอาชนะ ยาเสพติดให้ได้โดยเร็ว โดยใช้มาตรการป้องกันทำการปราบปราม ด้วยการดูแล และสร้างภูมิคุ้มกัน ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กเยาวชน และกลุ่มผู้ใช้แรงงาน โดยเริ่มต้นจากสถาบันครอบครัว สอดคล้องกับงานวิจัยของแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดและ สอดคล้องกับ ศักดา มังคะรัตน์ (2563) ได้ศึกษา แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายา เสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านการปราบปราม อยู่ในระดับมาก

6.1.3 ด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พบว่า การมีส่วนร่วม สสำรวจข้อมูลผู้ติดยาเสพติดในหมู่บ้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า การ บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด องค์การบริหารส่วนตำบลกู่กาสิงห์ ได้ใช้กระบวนการ ชาวบ้านต้านยาเสพติด ด้วยการสรรหาคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดระดับตำบล โดยกำหนดให้คณะกรรมการ ฝ่ายบำบัดฟื้นฟู ประกอบด้วย อสม., พระสงฆ์, ผู้สูงอายุ, เจ้าหน้าที่ สาธารณสุข มีบทบาทสำคัญใน การจัดค่ายบำบัด ในชุมชน การใช้ประเพณีท้องถิ่น เช่น มัดมือสู่ขวัญ รับคนดีคืนสู่สังคม, การส่งเสริมอาชีพหลังบำบัดสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการ ป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาดา ทาสีเงิน (2558) ได้ศึกษา แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนในจังหวัดอุดรดิษฐ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้นำชุมชนใน จังหวัดอุดรดิษฐ์ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการควบคุมและสอดส่อง ด้านการบำบัดรักษา ผู้ติดยาเสพติด ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยภาพรวมมีปัญหายาอยู่ในระดับ ปานกลาง ส่วนด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน มีส่วนร่วมใน

การประสานเจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนได้มีการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อดำเนินการจัดส่งผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดให้ชุดปฏิบัติการดูแลผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด เพื่อดูแลให้เข้ารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพในศูนย์บริการสาธารณสุข สถานือนามัย หรือโรงพยาบาลในพื้นที่ หรือ บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด

6.1.4 ด้านหลักพุทธวิธีไตรสิกขา ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งมีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลางพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด กิจกรรมด้านปัญญา การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้ทักษะในการคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจแก้ปัญหาพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์จะส่งผลต่อวิถีการดำเนินชีวิต และนำไปสู่การเลิกพฤติกรรมต่อการติดยาเสพติดในอนาคตสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด และสอดคล้องกับงานวิจัย รุ่งทิพย์ กล้าหาญ บรรชร กล้าหาญ (2562) ได้ศึกษากระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยหลักพุทธธรรมในหมู่บ้านป่าไผ่ ต.แม่โป่ง อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า หลักธรรมสำคัญที่ชุมชนใช้ป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ประกอบด้วย หลักอริยสัจสี่ คือ การเข้าใจในสถานการณ์ปัญหาและวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหายาเสพติด คิดค้นวิธีการ แก้ไข และนำสู่การปฏิบัติรวมทั้งประเมินผลการดำเนินงานเพื่อการพัฒนา

6.2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องการพัฒนาในรูปแบบการมีส่วนร่วมกระบวนการจิตภาคีในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธีผู้วิจัยพัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ด้านการป้องกัน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ทุกข้อโดยในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย 1. ด้านการป้องกัน ค่าเฉลี่ย 2.44 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้น้ำหนักตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ 1) ความรู้ด้านโทษพิษภัยและการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียน 2) ชุมชนกิจกรรมโครงการและนิทรรศการเพื่อการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียน และชุมชนสอดคล้องกับที่ สำนักงานพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (2553) ได้ศึกษาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป โดยการดำเนินการแบบบูรณาการมาตรการต่างๆ เข้าด้วยกันคือ มาตรการป้องกัน มาตรการปราบปราม และมาตรการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด โดยใช้มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นมาตรการปราบปรามยาเสพติด เพราะเป็นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุอย่างแท้จริง 3) การบรรยายหรือกิจกรรมด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดโดยวิทยากรภายนอก และอาจารย์สอนสอดแทรกความรู้ด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดในวิชาต่างๆ 4) อาจารย์เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมกำหนดมาตรการป้องกันปัญหายาเสพติดในโรงเรียน และชุมชนสำรวจสถานการณ์ปัญหายาเสพติดในบริเวณซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานศึกษาโดยเชิญตัวแทนจากส่วนราชการในพื้นที่ เช่น ตำรวจ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายพัฒนาชุมชน และบุคลากรสาธารณสุข ร่วมประชุมกับสถานศึกษาเป็นรูปแบบเฉพาะกับผู้ที่เกี่ยวข้องคือครอบครัวและเด็กวัยรุ่นที่มีความเสี่ยงสูง จึงต้องอาศัยระยะเวลาที่ยาวนานในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีกระบวนการเรียนรู้บนพื้นฐานสอดคล้องกับ กระทรวงมหาดไทย (2559) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด แผนบริหารจัดการอย่างบูรณาการ มีแนวทางการดำเนินการประกอบด้วย พัฒนา ปรับปรุงระบบบริหารจัดการองค์กร โดยเฉพาะศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด ศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดกรุงเทพมหานคร ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและ

ปราบปรามยาเสพติดอำเภอ และศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และพัฒนาบทบาทหน้าที่กระบวนการบริหารจัดการองค์การปกครองท้องถิ่นในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การพัฒนาระบบการจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี 2559 และกระบวนการจัดทำแผนและงบประมาณในระดับจังหวัด การกำกับ ติดตาม การใช้จ่ายงบประมาณ การรายงานผลการดำเนินงาน และประเมินผลการดำเนินงานของแผนโดยคณะกรรมการ การพัฒนาระบบข้อมูลยาเสพติดในระดับจังหวัดและอำเภอเพื่อชี้สถานการณ์ปัญหายาเสพติด และพัฒนาระบบศูนย์ปฏิบัติการข้อมูล (War Room) ในทุกระดับอย่างต่อเนื่อง การพัฒนารูปแบบ และแนวทางการพัฒนาบุคลากร พัฒนาระบบกำลังพลยาเสพติด เพื่อสร้างแรงจูงใจอย่างเป็นธรรมชาติ พัฒนาการวิจัย พัฒนาวិชาการ และองค์ความรู้ด้านยาเสพติด ระบบข้อมูลเชิงปฏิบัติการ ฐานข้อมูลยาเสพติด และการพัฒนาระบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจังหวัดอย่างบูรณาการ โดยใช้จังหวัดนำร่องเป็นจังหวัดต้นแบบการพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมกระบวนการจตุภาคีในการป้องกันยาเสพติดของเด็กและเยาวชนไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยหลักพุทธวิธี ด้านการปราบปราม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีเหมาะสม สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ทุกข้อโดยในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.22 สอดคล้องกับงานวิจัย สมจิต ยาใจ (2564) ได้ศึกษารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน จังหวัดจันทบุรี รูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย 1) การจัดทำและปฏิบัติตามแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยการมีส่วนร่วม ของชุมชน 2) การสร้างและใช้มาตรการทางสังคมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 3) การจัด กิจกรรมในชุมชนเพื่อสนองตอบโครงการเสริมพลัง สร้างความเข้มแข็งต่อต้านยาเสพติด 4) การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เพื่อต่อต้านยาเสพติดในชุมชน 5) การมีส่วนร่วมโครงการหมู่บ้าน/ชุมชนต่อต้านยาเสพติด (พลังแผ่นดิน) 6) การมีส่วนร่วมปรึกษาหารือกับเจ้าหน้าที่ (ตำรวจ ฝ่ายปกครอง)

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 รัฐบาลควรมีนโยบายในการนำธรรมะเข้าสู่โรงเรียนตั้งแต่ระดับประถมโดยการนำหลักสูตรการสอนธรรมะเข้าในหลักสูตรการเรียนทุกชั้นปี มีนโยบายให้โรงเรียนจัดโครงการอบรมด้านคุณธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนในโรงเรียนทุกชั้นปี

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

7.2.1 ควรจัดโครงการอบรมศีลธรรมปลูกจิตสำนึกให้แก่เยาวชนชกชวณลูกหลานเด็กวัยรุ่นที่ขาดโอกาสทางการศึกษาได้มีทางเลือกก็มาบวชเรียนในพระพุทธศาสนาชักชวนเยาวชนผู้ที่ว่างงานส่งเสริมอาชีพโดยให้เขามาช่วยงานในวัดและทางวัดจ่ายเป็นค่าจ้างเพื่อเป็นแรงจูงใจในการทำงานนำตัวออกห่างสิ่งเสพติดให้โทษส่งเสริมโดยการบริจาคทรัพย์ให้กับสถานบำบัดและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดโครงการเข้าค่ายคุณธรรมบำบัดจิตใจสภาวะทางอารมณ์ฟื้นฟูจิตใจเด็กและเยาวชน

7.2.2 ควรจัดให้มีกิจกรรม ด้านแนะนำ ที่จัดโดยครอบครัวเรื่องพฤติกรรมควรแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตให้ห่างไกลจากยาเสพติดกิจกรรมที่ผู้เข้าร่วมปฏิบัติด้วยความสมัครใจและเต็มใจและควรจัดรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับชีวิตของเด็กและเยาวชนวัยรุ่นให้รู้เท่าทันยาเสพติด

7.2.3 การประยุกต์ใช้กิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักธรรมเพื่อบำบัดช่วยฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้บำบัดยาเสพติดให้เห็นพิษภัยของการติดยาเสพติด ทำให้เกิดสมาธิและปัญญาสามารถคิดหาทาง

ออกกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม มีภูมิปัญญาป้องกันปัญหาการกลับไปเสพซ้ำ

7.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.3.1 ควรมีการศึกษาวิจัยกับกลุ่มเจ้าหน้าที่ที่มีบทบาทหน้าที่โดยตรงและมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด เช่น ข้าราชการฝ่ายปกครองข้าราชการตำรวจ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านยาเสพติด เพื่อเป็นการสะท้อนให้ฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับทราบข้อมูลทั้งสองด้าน ทั้งด้านความสำเร็จและด้านความล้มเหลว ข้อเสนอแนะ แนวทาง ตลอดจนความเข้าใจถึงบทบาท หน้าที่ภารกิจ ของตนเอง

7.3.2 ควรมีการวิจัย “เรื่องเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในพื้นที่ อำเภออื่นๆ” เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อไป

8. บรรณานุกรม

- กระทรวงมหาดไทย. (2559). **สรุปผลการประชุมมอบนโยบายตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี 2559**. กรุงเทพฯ : ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- พระกาญจนะ ธรรมธโร (ศรีทรงเมือง). (2555). **การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อใช้แก้ปัญหายาเสพติด ในสังคมไทยยุคปัจจุบัน**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภาดา ทาสีเงิน. (2558). **แนวทางการสร้างความร่วมมือป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดของ ชุมชนในจังหวัดอุดรดิตถ์**. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพนธ์. 10(1). 67-76.
- รุ่งทิพย์ กล้าหาญ และนายบรรชร์ กล้าหาญ. (2552). **กระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยหลักพุทธธรรม ในหมู่บ้านป่าไผ่ ต.แม่โป่ง อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่**. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่.
- ศักดา มังคะรัตน์. (2563). **แนวทางการดา เนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สมจิต ยาใจ. (2564). **รูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน จังหวัดจันทบุรี**. วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี. 32(1). 224-236.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. (2563). **รวมกฎหมายยาเสพติดพร้อมด้วยกฎกระทรวงระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดบางกอกบล็อก.
- สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2544). **งานวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2540-2544**. กรุงเทพฯ : สำนักงาน ป.ป.ส.
- สำนักงานพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. (2553). **การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด.
- สำนักปราบปรามยาเสพติด. (2562). **รายงานผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปี 2562**. กรุงเทพฯ : กระทรวงยุติธรรม.